

Ερευνητική εργασία

B μέρος

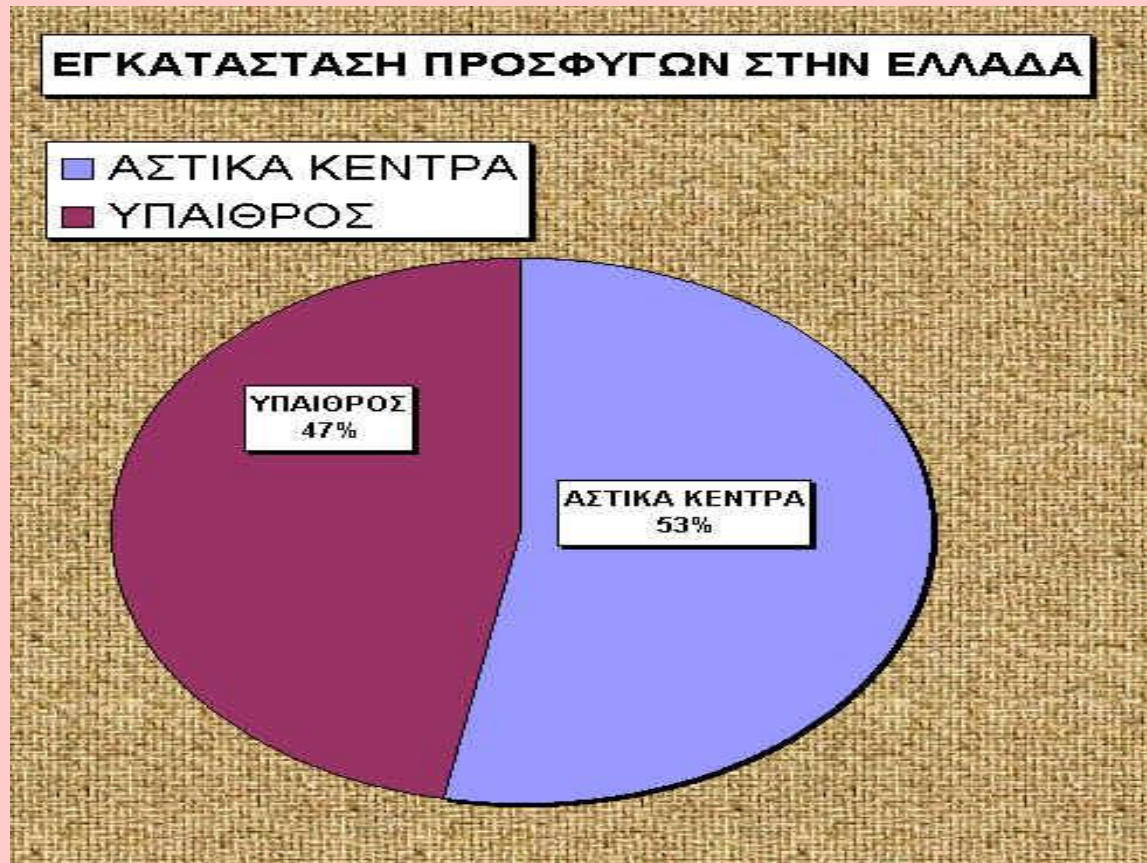
ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ ΣΤΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

Ομάδα εργασίας

- Τμήμα Β3 4^{ου} ΓΕΛ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
σχολ. Έτος 2012-2013

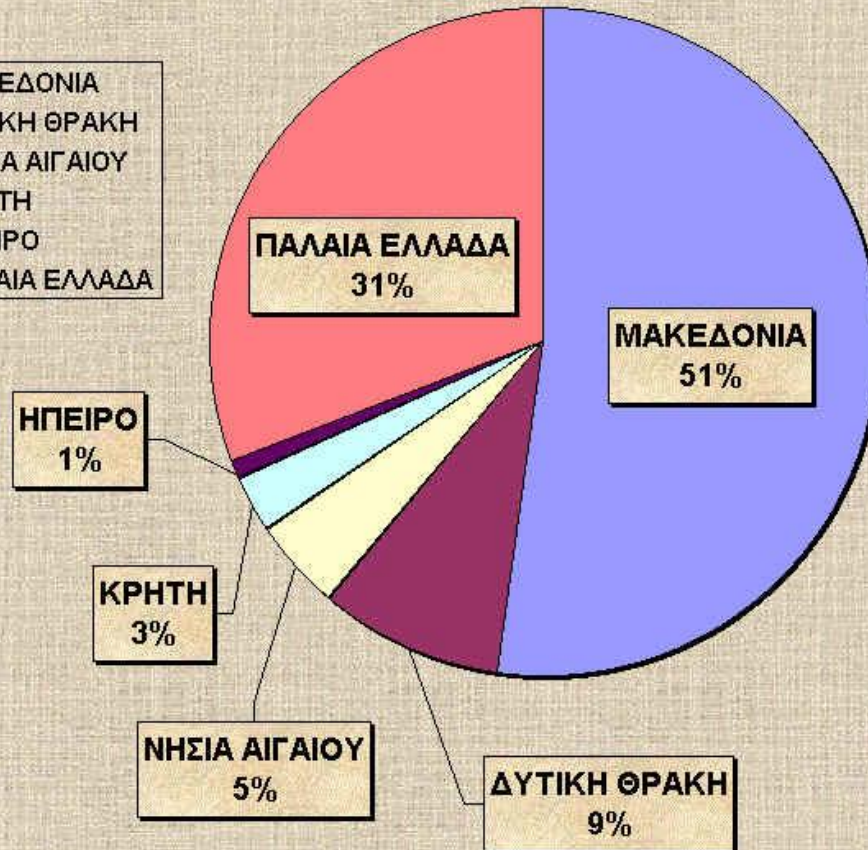
- Συντονίστρια καθηγήτρια
Σουζάνα Χειρδάρη, φιλόλογος

Πού εγκαταστάθηκαν ;



ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

- ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
- ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ
- ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΚΡΗΤΗ
- ΗΠΕΙΡΟ
- ΠΑΛΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ



- Μιλώντας για τη Μακεδονία σημειώνει ο JOHN CAMPBELL το 1930 ότι δυσκολευόταν κανείς να αναγνωρίσει τον έρημο τόπο του 1923 – «*εκεί που προηγουμένως έβλεπες τεράστιες ακαλλιέργητες εκτάσεις υπάρχουν σήμερα χωριά που ανθούν, γεμάτα ζωή και με φανερά τα σημάδια της ανέσεως, και σε μερικές περιπτώσεις της ευμάρειας... Τα αποτελέσματα αυτά οφείλονται κυρίως στο θάρρος, την ενεργητικότητα, την εργατικότητα και τη δεκτικότητα σε νέες ιδέες που χαρακτηρίζουν την πλειοψηφία των προσφύγων*».

Εγκατάσταση στην Αττική



- Παρατηρούμε γενικά ότι οι πρόσφυγες ανάλογα με τον τόπο προέλευσης τους εγκαθίστανται όλοι μαζί σε μία περιοχή
- π.χ. Οι πρόσφυγες από τα Βουρλά εγκαταστάθηκαν στην Καισαριανή.

- Ο Π. Βαλσαμάκης γιός προσφύγων από το Αϊβαλί λέει:

Σκέφτομαι όμως καμιά φορά, αν θα ήταν καλύτερα για να διατηρηθεί η αϊβαλιώτικη ιδέα, αν είχαμε μπει όλοι μαζί σε ένα συνοικισμό, που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε προάστιο όπως έγινε με τη Νέα Σμύρνη.

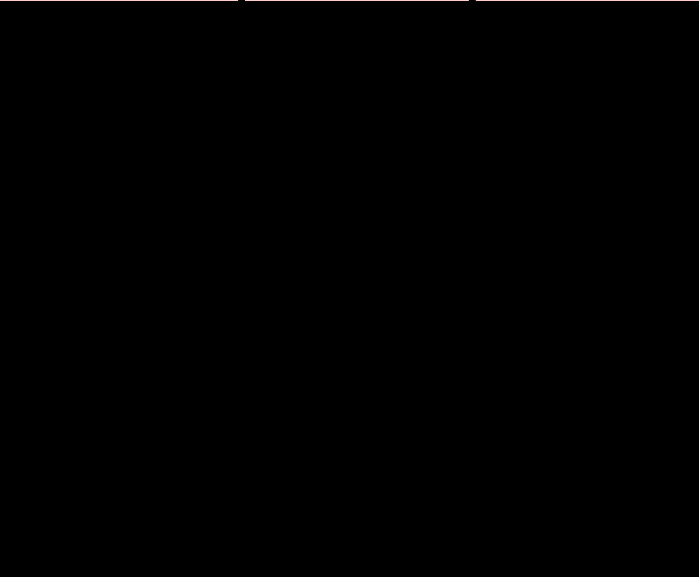
- Η Αττική αποτέλεσε τόπο εγκατάστασης προσφύγων λόγω του **λιμανιού του Πειραιά** και της θέσης της ως **πρωτεύουσας της χώρας**.

Σημεία εγκατάστασης προσφύγων

- Ν. Σμύρνη
- Αργυρούπολη
- Ν. Φιλαδέλφεια
- Ν. Ερυθραία
- Καισαριανή
- Βύρωνας
- Νίκαια
- Ν.Χαλκηδόνα
- Ν.Ιωνία

- Το προσφυγικό. Η φιλανθρωπία
- Πρόσφυγες

Α
Π



Α
Π

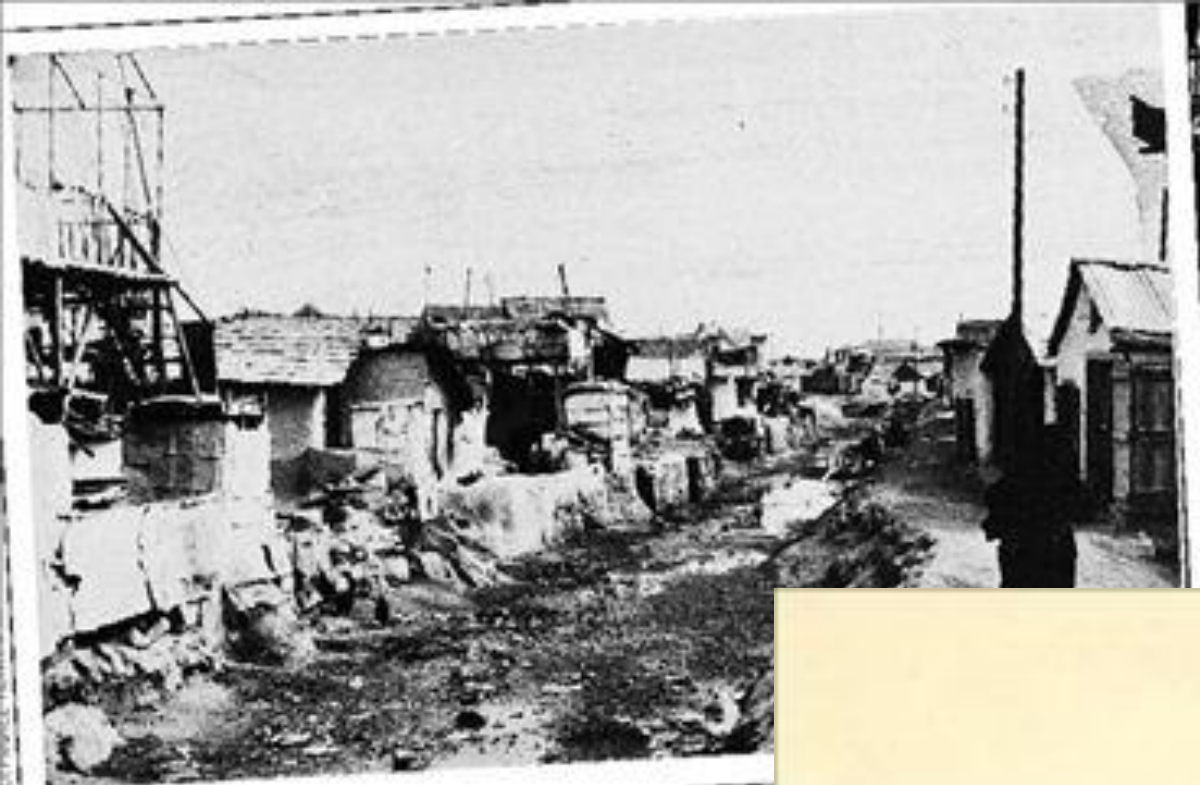
(παραγωγή ΕΡΤ και T. V JOURNAL 1984)

Αποκατάσταση και επιβίωση

Οι Έλληνες μικρασιάτες πρόσφυγες δοκιμάστηκαν σκληρά για να επιτύχουν την ενσωμάτωση τους στην κοινωνία της νέας τους πατρίδας. Ποιες στρατηγικές επιβίωσης ενεργοποίησαν; Ποιες προτεραιότητες έθεσαν ;

Πρωταρχική ανάγκη

- Η εύρεση στέγης.
- Επιτακτική ανάγκη αν σκεφτούμε ότι στην αρχή εγκαταστάθηκαν σε σκηνές.

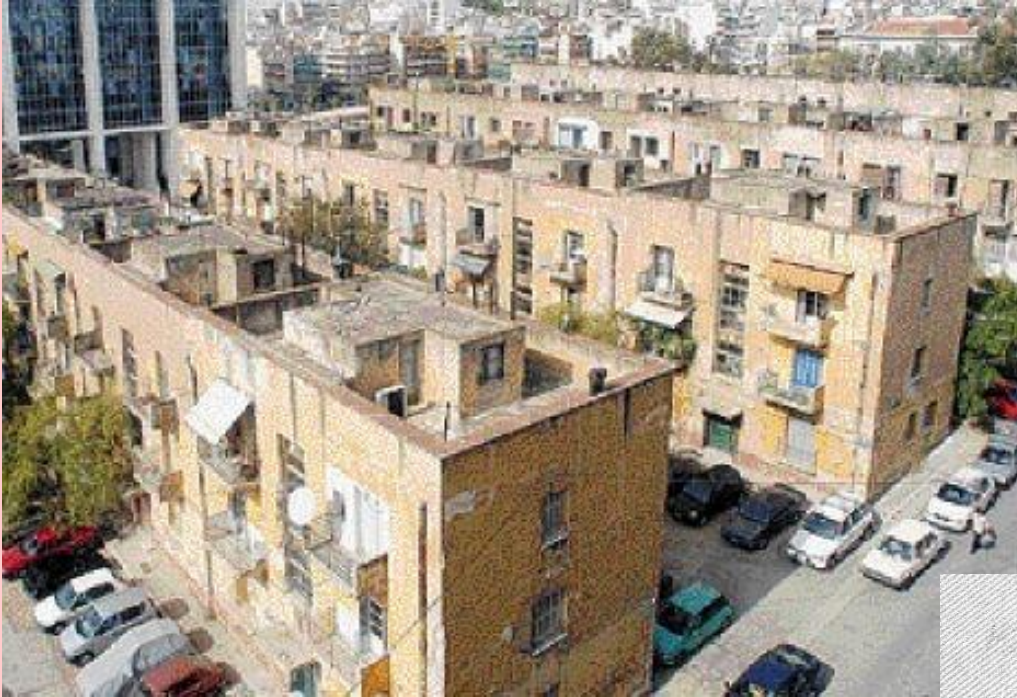


Το παράδειγμα της Χαραυγής Κοζάνης

- Βρίσκεται στη Δυτική Μακεδονία, στο νομό Κοζάνης.
- (Το 1928 ονομάστηκε **Αμύγδαλα** λόγω της μεγάλης του παραγωγής σε αμύγδαλα. Αυτή ήταν και η πρώτη ελληνική ονομασία που πήρε το χωριό . Το 1961 πήρε το όνομα **Χαραυγή** για να μην μπερδεύεται με άλλα χωριά της περιοχής.)

- Η ανάγκη των προσφύγων για επιβίωση τους οδήγησε στην γρήγορη και πρόχειρη εγκατάσταση τους σε **τούρκικα** σπίτια.

- Πώς όμως ήταν ένα προσφυγικό σπίτι;





Οικισμός Νέας Ιωνίας Βόλου

- Αρχικά τα σπίτια τους ήταν μονοκάμαρες, κολλητές η μια με την άλλη, τα χτίζανε με τσιμεντοπλήθια κι άλλα με πέτρες του τόπου, σχηματίζοντας τετράγωνα, σαν σταύλοι στρατώννα ιππικού, δέκα τον αριθμό, με μία κεντρική πλατειούλα. Τα διέσχιζαν και τα χώριζαν ανάμεσά τους στενά σοκάκια κι ένας πλατύς δρόμος που έμεινε με το όνομα ο "φαρδύς".
- Τα σπίτια θα έπρεπε κάποια στιγμή να τα εξοφλήσουν στην **τράπεζα**.

- Οι συνοικισμοί των προσφύγων οικοδομήθηκαν βιαστικά και πρόχειρα. Όμως, συχνές ήταν οι υποσχέσεις ότι τα πράγματα θα βελτιώνονταν στη συνέχεια, κάτι βέβαια που σχεδόν ποτέ δε συνέβαινε.

- Μια άλλη προτεραιότητα των προσφύγων ήταν να δηλώσουν τις αλλοτινές περιουσίες τους στην ΕΑΠ για να πάρουν γη από το ελληνικό δημόσιο ή κάποια αποζημίωση. (ακόμα και ξένα κράτη είχαν δώσει χρήματα για τους πρόσφυγες).
- Συχνά τα παράπονα και οι καταγγελίες ότι επιτήδειοι καρπώνονταν κτήματα και αποζημιώσεις που δικαιούνταν οι ίδιοι.

- Οι προτεραιότητες που έθεσαν στη συνέχεια και ο τρόπος που οργανώθηκαν είχε σχέση και με

τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ανάλογα
με τον τόπο καταγωγής τους

Καπαδόκες τουρκόφωνοι

- Κλασική φιγούρα ανατολίτη, υπομονετικού αλλά και επίμονου, μοιρολάτρη και θυμόσοφου, συντηρητικού, νοικοκύρη, εργατικού, πονηρού, που ήξερε να επιβιώνει κάτω από τις δύσκολες συνθήκες της σκλαβιάς και της προσφυγιάς. Γι αυτό δεν άργησαν να προσαρμοστούν στις απάνθρωπες συνθήκες των πρώτων χρόνων της εγκατάστασης. Ήταν συνηθισμένοι στη σκληρή ζωή.

Αρετσιανοί.

- Με τον αέρα του πρωτεουσιάνου και ας απείχαν 70 χιλιόμετρα από την Κωνσταντινούπολη. Λαφροαρετσιανούς τους έλεγαν οι άλλοι πρόσφυγες για την ψηλομύτικη ελαφρότητα που αντιμετώπιζαν τα πράγματα. Το ανέκδοτο που κυκλοφορούσε γι αυτούς ήταν ότι απέτρεψαν το πέρασμα του σιδηροδρόμου κοντά από το χωριό τους για να μην τους λερώνουν οι καπνοί του. Οι πρώτοι οικολόγοι!! Ήταν όμως καλοί νοικοκυραίοι και σχολαστικοί έως υπερβολής. Ήταν δουλευταράδες, καλοί γνώστες των αγροτικών εργασιών και γλεντζέδες. Το σπίτι, το νοικοκυριό και ο τρόπος ζωής τους, ακόμα και του πιο φτωχού, ήταν κατά πολύ ανώτερα από πολλών ντόπιων πλουσιότερων.

Βουρλιώτες

- Οι μάγκες της εποχής. Εργατικοί και φιλότιμοι, πρώτοι στα γλέντια και στα πανηγύρια αλλά και πρώτοι στον καυγά, στην ανακατωσούρα και στην αθυροστομία. Μάλλον έπαιζε ρόλο ότι πατρίδα τους ήταν οι αρχαίες Κλαζομενές.

- Οι Αρετσιανοί το πρώτο πράγμα που έκαναν ήταν να οργανωθούν και να εκλέξουν πρόεδρο. Μετά έθεσαν σαν όρο για την εγκατάσταση τους στην Ανάβυσσο, να έρθει παπάς και να φτιαχτεί εκκλησία. Και ακόμα, να πατωθεί με ξύλινο πάτωμα το ένα τουλάχιστον δωμάτιο του σπιτιού που τους παραχώρησαν. Αμέσως μετά ίδρυσαν σχολείο και ποδοσφαιρική ομάδα. Και φυσικά έχουν να λένε για τα ξακουστά γλέντια τους ακόμα και μέσα στη φοβερή φτώχεια και δυστυχία του πρώτου καιρού.

Δεύτερη προτεραιότητα

- **Η εύρεση εργασίας** (κυρίως στις πόλεις)
- Οι πρόσφυγες για την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων που είχαν βρήκαν ως πρώτη λύση την εργασία στις λαϊκές αγορές.
- Οι κάτοικοι της Καισαριανής έφταναν για να δουλέψουν μέχρι και τον Πειραιά

Άλλη προτεραιότητα

- Η εκπαίδευση των παιδιών τους

Όπως μαρτυρεί ο Β. Κουκουναράς:

Πολλές οικογένειες προτίμησαν να στερηθούν ακόμη περισσότερα αλλά να στείλουν τα παιδιά τους στα ιδιωτικά σχολεία της εποχής και όχι στα δημόσια.

Το παράδειγμα της Καισαριανής

- Το 1924-25 δημιουργείται το πρώτο σχολείο το οποίο ήταν στεγασμένο σε ένα πρόχειρα κατασκευασμένο πλινθόκτιστο κτίριο.
- Το 1929 εγκαινιάζεται στην Καισαριανή από τον Βενιζέλο ένα σύγχρονο σχολείο, δωρεά της γυναίκας του Έλενας.
- Το 1937 η Ρόζα Ιμβριώτη θα εγκαινιάσει το πρώτο σχολείο στον Ελλαδικό χώρο για παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Ποιες ήταν οι ενέργειες του
επίσημου κράτους και ποιες ήταν οι
προτεραιότητές του;
Επαρκούσαν για τους
πρόσφυγες ;

1922

- Σεπτέμβριος: Ενεργοποίηση κρατικού ταμείου για περίθαλψη προσφύγων.
- Απαλλοτρίωση μεγάλου αριθμού τσιφλικιών (πάνω από 600).

1923

Σεπτέμβριος: ίδρυση Επιτροπής
Αποκατάστασης Προσφύγων (Ε.Α.Π.)

1924

- Εξωτερικό δάνειο (12,300,000 δρχ.)
- 9000 κατοικίες για πρόσφυγες & έλλειμμα 15000 κατοίκων
- Νομοσχέδιο: κτήματα μουσουλμάνων στους πρόσφυγες
- Ελληνική ιθαγένεια
- Απαλλαγή προσφύγων από τον φόρο άσκησης επαγγέλματος

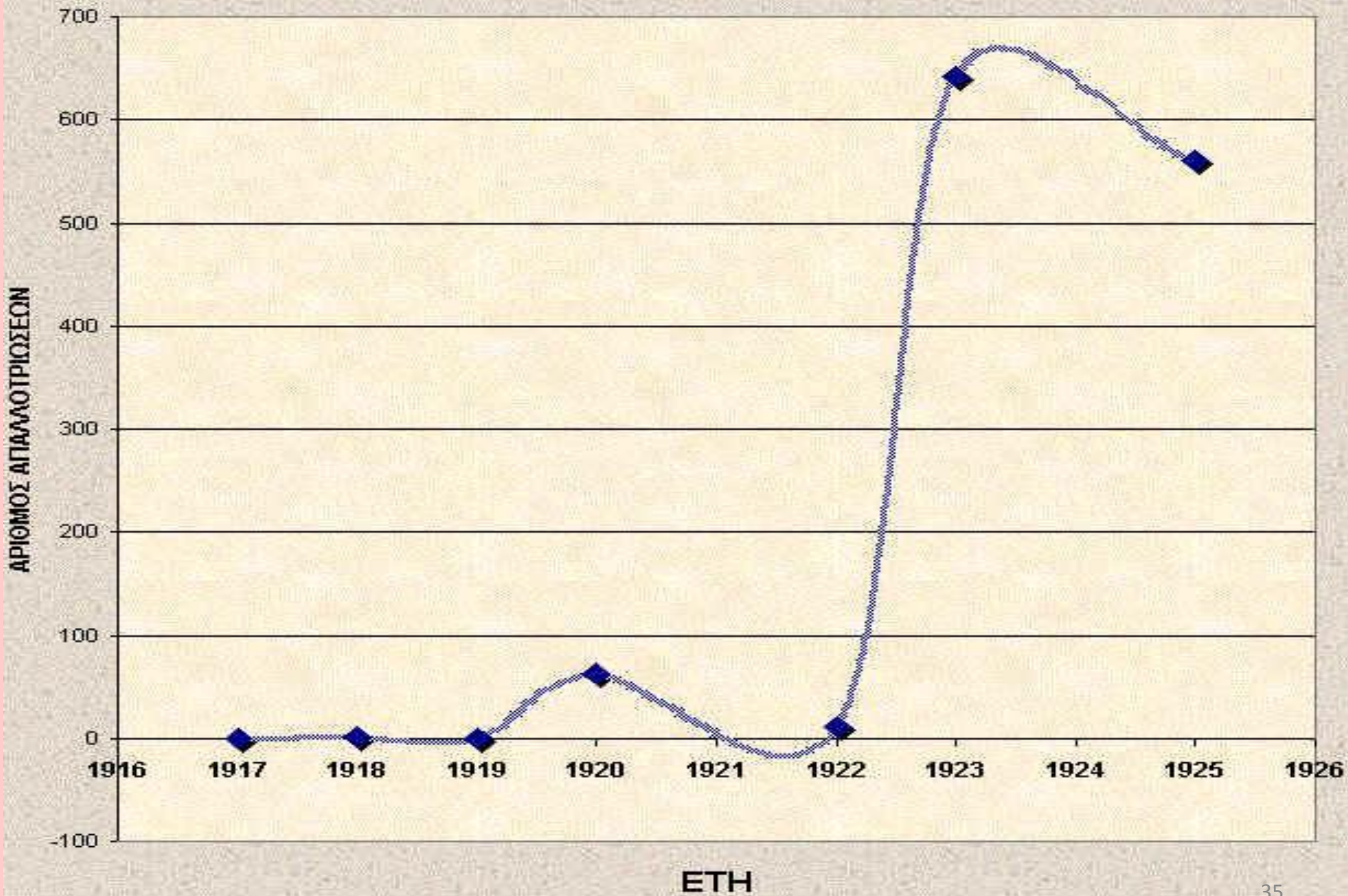
1925

- Δημιουργία Υπ. Πρόνοιας, Αντιλήψεως & Γεωργίας για τα θέματα των προσφύγων
- **1923 – 1928:** έκδοση 6 εσωτερικών δανείων (9,3 δισ. Δρχ.)

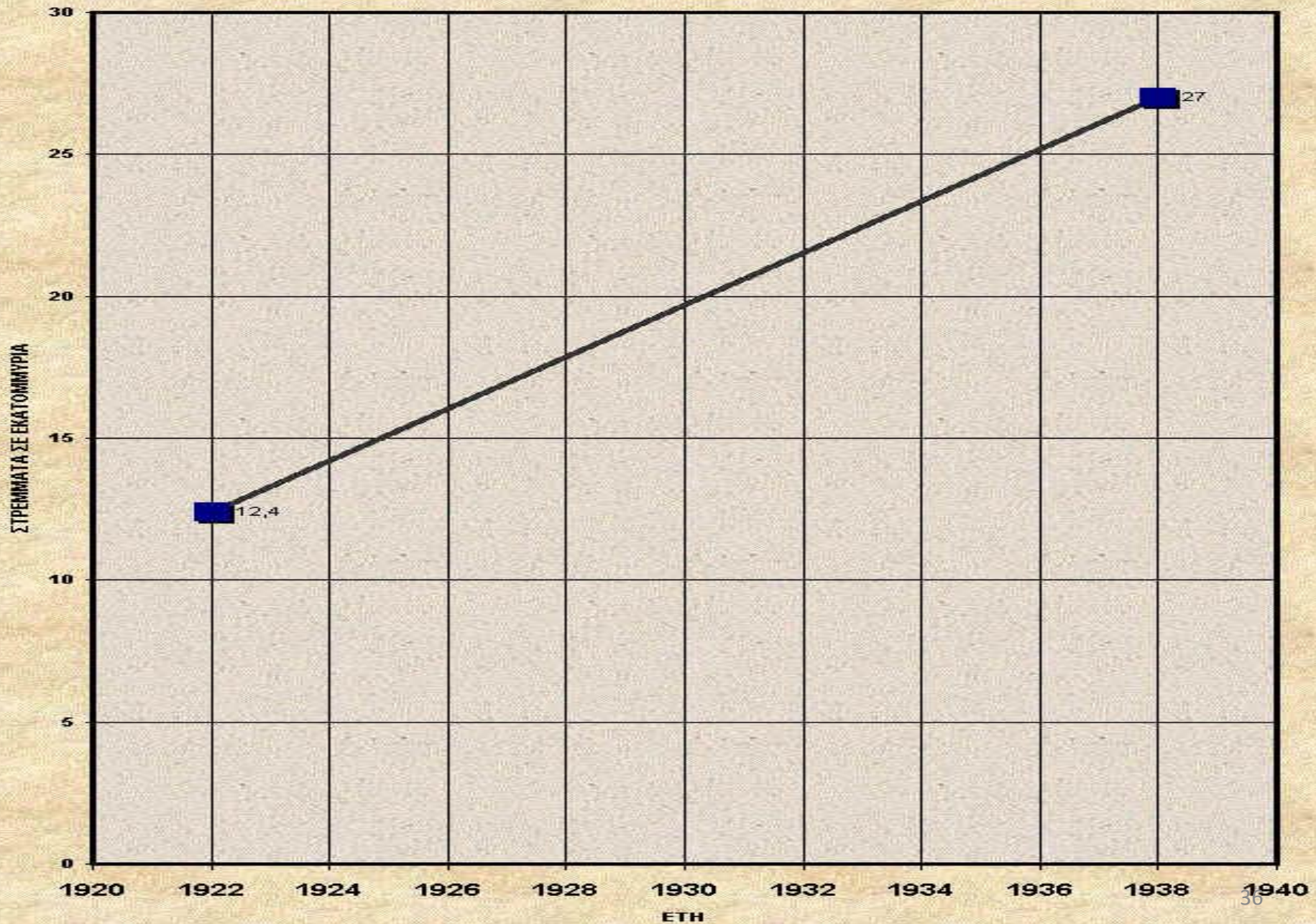
1929:

- Ε.Α.Π -> 27000 κατοικίες, 125 συνοικισμοί.
Κράτος -> 25 κατοικίες
- 30000 οικογένειες αβοήθητες

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ ΤΣΙΦΛΙΚΙΩΝ 1917 - 1925



ΚΑΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ 1922 - 1938



- **Η αγροτική αποκατάσταση** των προσφύγων προτιμήθηκε από το επίσημο κράτος καθώς ήταν πιο εύκολο να υλοποιηθεί.
- **Η αστική αποκατάσταση** παρουσίασε πολλές δυσκολίες (μεγάλος αριθμός προσφύγων, μεγάλη μετακίνηση, λίγα εγκαταλελειμμένα σπίτια.) Η ΕΑΠ ανέλαβε κυρίως την οικοδόμηση σπιτιών.

Κριτήρια ανάπτυξης συνοικισμών στα αστικά κέντρα

1. Ο οικιστικός χώρος για εξασφάλιση κατοικίας

πχ. Στη Νέα Ιωνία 1230 στρέμματα εκχερσώθηκαν από την ΕΑΠ και τα χρησιμοποίησε για την ανέγερση κατοικιών.

2. Η δυνατότητα εύρεση εργασίας

πχ. πάλι στη Νέα Ιωνία ανάπτυξη βιομηχανικής μονάδας ταπητουργίας και εγκατάσταση 500 οικογενειών ταπητουργών από την Σπάρτη της Πισιδίας.

- Οι πρόσφυγες συντέλεσαν τα μέγιστα στην ίδρυση αυτού του βιομηχανικού κολοσσού είτε ως φθηνό εργατικό δυναμικό στα εργοστάσια, είτε ως οικοδόμοι στην πραγματοποίηση του ευρύτατου οικοδομικού προγράμματος. Μάλιστα η παραγνώριση της συμβολής τους από τη διαφημιστική καμπάνια της εταιρείας το 1926, προκάλεσε την αντίδραση του τοπικού Τύπου.

- Οι σχέσεις της Εταιρείας με τον προσφυγικό οικισμό είχαν πολλές στιγμές όξυνσης. Η στέρηση του νερού από το συνοικισμό και η παραχώρησή του στα εργοστάσια του Κυρκίνη, το 1926, είχε ως αποτέλεσμα τον ξεσηκωμό των κατοίκων και την κατάσχεση του φύλλου της τοπικής εφημερίδας που επιτέθηκε στην κυβέρνηση και την ΕΑΠ. Ακόμη, πολλές φορές καταγγέλθηκε στο σωματείο των εργαζομένων η βάνανυση συμπεριφορά του διευθυντή του Εργοστασίου Κοπής και Ραφής Α. Μαραγκοπούλου προς τις δύστυχες προσφυγίνες.

Πρόσφυγες: «μία χρυσοφόρος επιχείρηση»

- Φθηνό και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό
- Ανάπτυξη νέων παραγωγικών μονάδων
- Διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς
- Τόνωση της οικονομίας
- Επιτάχυνση διαδικασίας διανομής τσιφλικιών
- Εκβιομηχάνιση της χώρας

- Αθλητικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι,
- η μουσική και τα τραγούδια τους,
- τα ήθη και τα έθιμα τους διατήρησαν ζωντανή τη συλλογική μνήμη των χαμένων πατρίδων.

Προσφυγικά σωματεία

- Τα προσφυγικά σωματεία πολυπληθή και δραστήρια
- Αποτέλεσαν σημεία αναφοράς της ζωής των προσφύγων στη νέα πατρίδα.

Αθλητικά σωματεία ΑΕΚ

- Η Αθλητική Ένωση Κωνσταντινουπόλεως ιδρύθηκε το 1924 από μικρασιάτες πρόσφυγες, μόλις εγκαταστάθηκαν στον ελλαδικό χώρο. Αποτελεί ένα από τα ιστορικότερα και πιο διακεκριμένα αθλητικά σωματεία.

Οι επιτυχίες τους ήταν μεγαλύτερες απ' ότι των ντόπιων.

- Χρώματα το χρυσό και το μαύρο και σύμβολο ο Δικέφαλος Αετός, όλα εμπνευσμένα από τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία που απλωνόταν από Ανατολή σε Δύση, εκεί δηλαδή όπου ατένιζαν τα δύο κεφάλια του αετού.



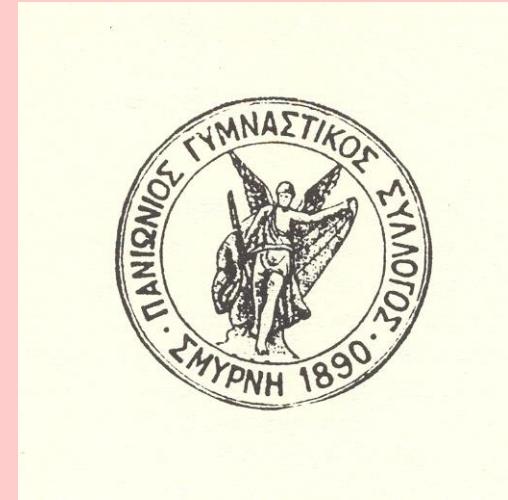
ΠΑΟΚ



- Ο Πανθεσσαλονίκειος Αθλητικός Όμιλος Κωνσταντινουπολιτών είναι η συνέχεια του Κωνσταντινοπολίτικου αθλητικού και πολιτιστικού Σωματείου «Ερμής» που δημιουργήθηκε από Έλληνες της Πόλης το 1875. Η ανάγκη των Ελλήνων να εκφράσουν και να υποστηρίξουν τον ελληνισμό μέσα στην Τουρκία, τους ώθησε να δημιουργήσουν αυτό το σωματείο.

ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ

- Ο Πανιώνιος ιδρύθηκε από τα πρώτα μέλη του μουσικού συλλόγου «Ορφέας» που αποφάσισαν να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους και σε αθλητικές.



ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

- Ο Απόλλωνας ξεκίνησε το 1891 ως ένας φιλαρμονικός σύλλογος ενώ πρωτοστατούσε στην καλλιτεχνική ζωή, οργάνωσε και αθλητικούς αγώνες για φιλανθρωπικούς σκοπούς.



ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

- **Σύλλογος Αλαγιατών Ν. Ιωνίας:** Έτος ίδρυσης 1965. Από τα πρώτα του βήματα: προσπάθησε να συσπειρώσει όλους τους Αλαγιώτες, να διατηρήσει τις μνήμες και την επαφή με τις προγονικές εστίες στην Αλαγιά. Μαζί με τους άλλους πολιτιστικούς συλλόγους προσπάθησε να επιτύχει μια Νέα Ιωνία πολιτιστικά ανεπτυγμένη, νοικοκυρεμένη και ανθρώπινη.
- **Η Ένωση Σπάρτης Μ.Ασίας**
- **Σύλλογος Καππαδοκίων Ν.Έβρου «Οι τρεις ιεράρχες»**
- **Εστία Νέας Σμύρνης**

Μικρασιάτες Λογοτέχνες

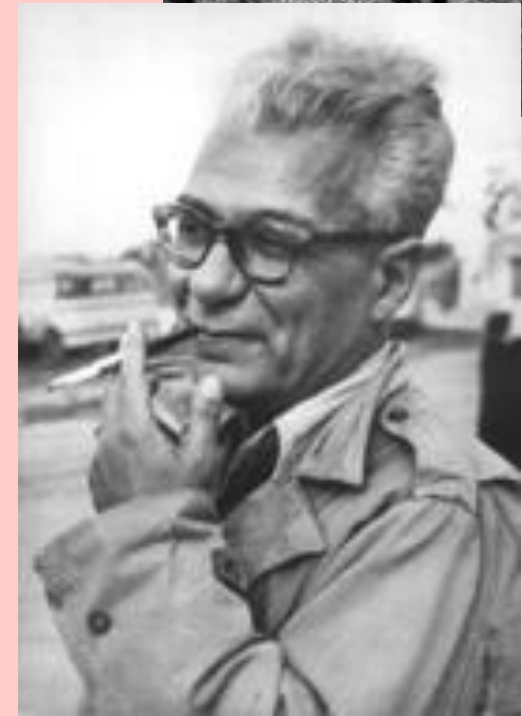
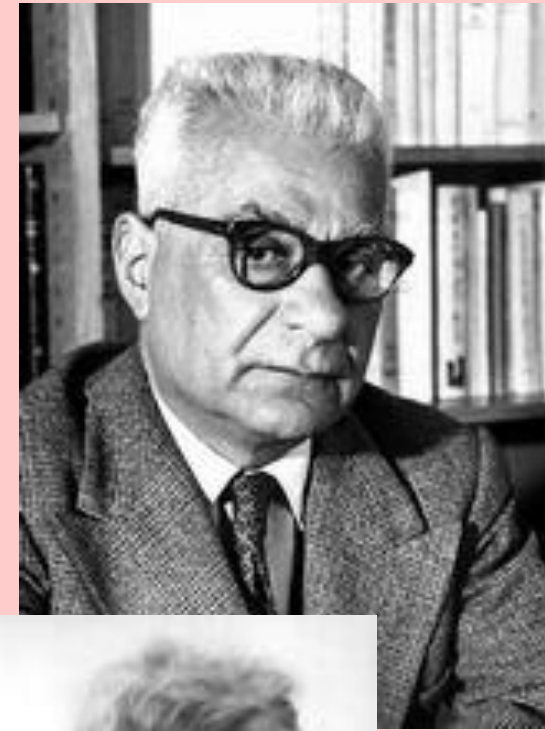
Η γενιά του '30



- Στη φωτογραφία διακρίνονται οι Μικρασιάτες λογοτέχνες: Φώτης Κόντογλου, Ηλίας Βενέζης, Στρατής Δούκας, Γιώργος Θεοτοκάς, Κοσμάς Πολίτης και Γιώργος Σεφέρης μαζί με τους Μυριβήλη, Καραγάτση, Πετσάλη, Τερζάκη και Παντελή Πρεβελάκη.

Ηλίας Βενέζης

- Αϊβαλί 1904 – Αθήνα 1973
- Υπήρξε αιχμάλωτος στα τουρκικά εργατικά τάγματα για 14 μήνες.
- Θέματά του υπήρξαν κατά κύριο λόγο: η προσωπική του αιχμαλωσία, ο ξεριζωμός, η καταστροφή και η αποκατάσταση.



Έργα

«Νούμερο 31328», όπου περιγράφει απόφ την προσωπική του πείρα από την αιχμαλωσία του το 1922 από τους Τούρκους

«Αιολική Γη» αναφέρει την ειρηνική συμβίωση των Ελλήνων με τους Τούρκους πριν από την Μικρασιατική Καταστροφή. Περιγράφει τα όνειρα και τον τρόπο ζωής κοντά στη φύση, που χάθηκε όταν σήμανε έναρξη του πολέμου.

«Γαλήνη» περιγράφει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες από την Φώκεια όταν έρχονται να εγκατασταθούν στον Ελλαδικό χώρο.



Γιώργος Σεφέρης

Σμύρνη 1900 - Αθήνα 1970

Εργάστηκε σε προξενία πολλών χωρών του εξωτερικού ως ακόλουθος και έπειτα πρόξενος, τίτλος που του αφαιρέθηκε αργότερα από την Χούντα

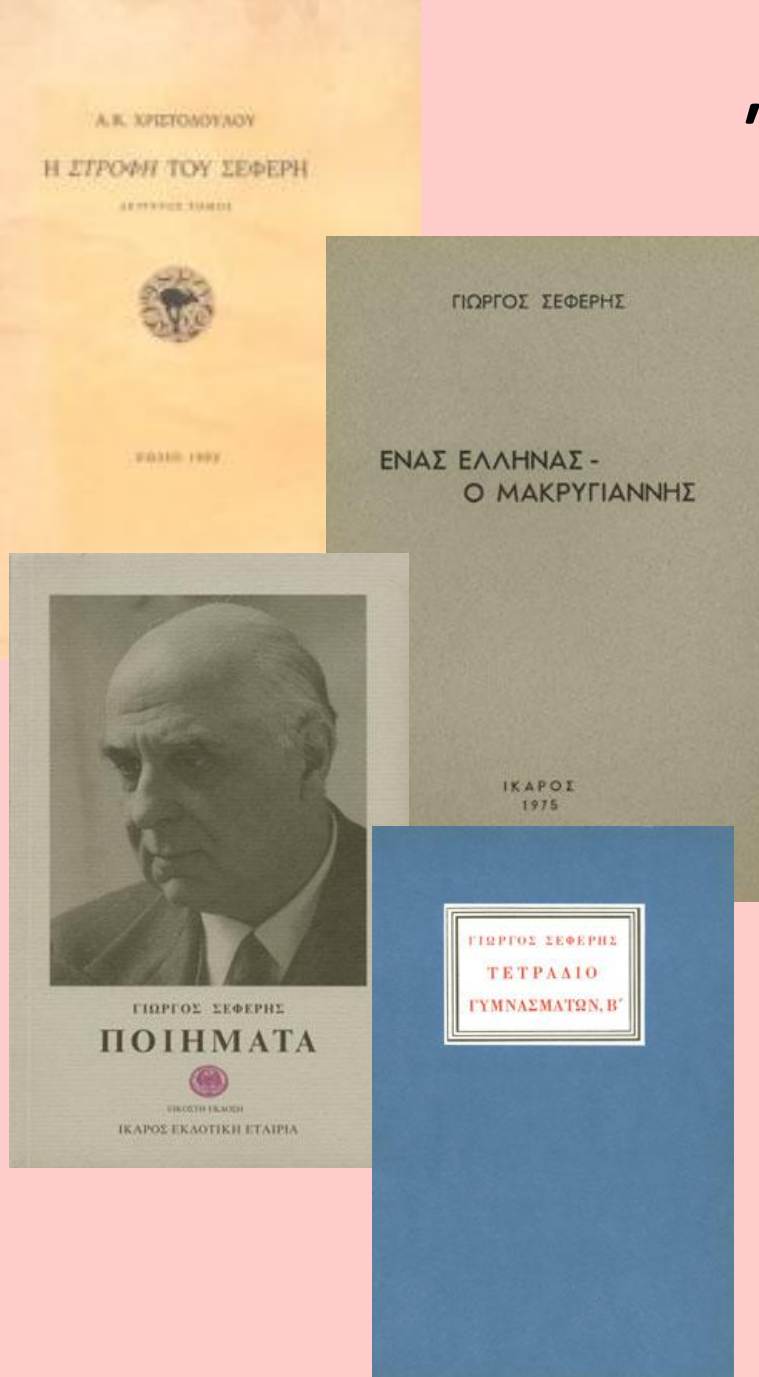
Βραβεύτηκε με Νόμπελ Λογοτεχνίας

Η Μικρασιατική καταστροφή άφησε ανεξίτηλο το σημάδι της στη ψυχή του κάτι που διακρίνεται ολοφάνερα στα έργα του.



Έργα

- Τα έργα του χαρακτηρίζονται από απαισιοδοξία και μελαγχολία και βασικά του θέματα υπήρξαν: η μοίρα του ελληνισμού, η νοσταλγία του απόδημου και οι χαμένες πατρίδες.



Διδώ Σωτηρίου

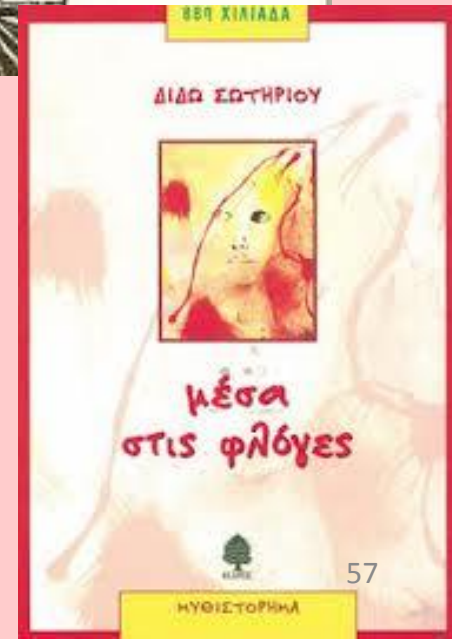
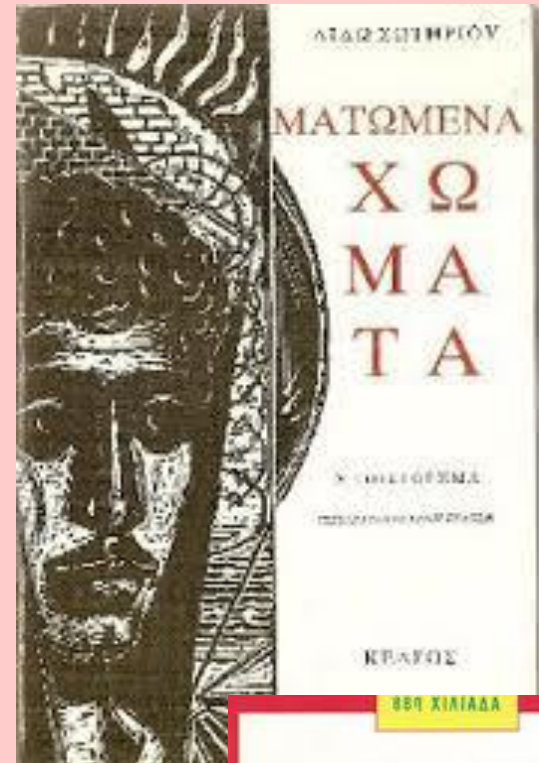
Αϊδίνιο 1909 – Αθήνα 2004

Θεσπίστηκε προς τιμήν της το βραβείο 'Διδώ Σωτηρίου', το οποίο απονέμεται σε ξένο ή Έλληνα συγγραφέα που με την γραφή του αναδεικνύει την επικοινωνία των λαών και των πολιτισμών μέσα από την πολιτισμική διαφορετικότητα.



Έργα

- «Τα ματωμένα χώματα» περιγράφεται η ιστορία ενός νεαρού από τον Κιρκιτζέ. Η φρίκη του πολέμου φέρνει το τέλος στον παράδεισο στον οποίον ζούσαν οι ήρωες πριν την καταστροφή
- «Μέσα στις φλόγες» εξελίσσεται η αντιμετώπιση που είχαν οι πρόσφυγες από τους ντόπιους και τις συνθήκες διαβίωσης και αποκατάστασής τους.



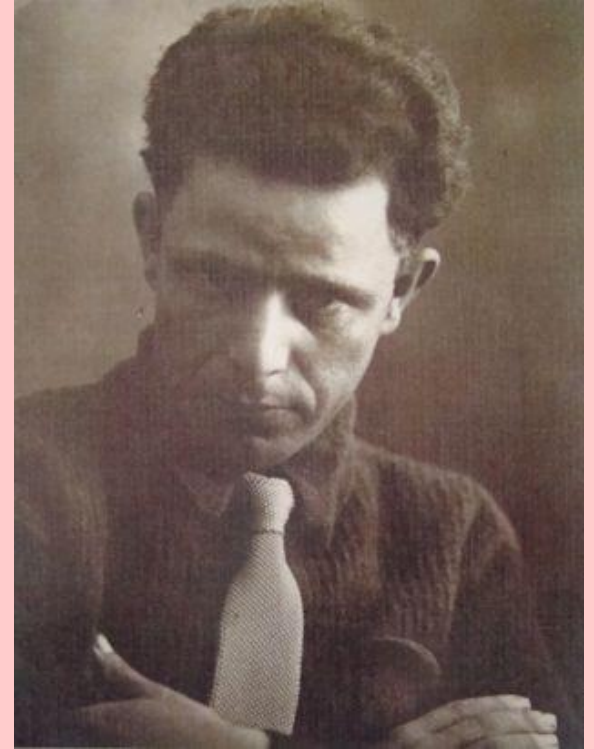
Φώτης Κόντογλου

Αϊβαλί 1895 – Αθήνα 1965

Ασχολήθηκε με την αγιογραφία και την λογοτεχνία

Το πρώτο του έργο ήταν το βιβλίο «Πέντρο Κάζας» το 1919.

Ακολούθησαν τα έργα, «Βασάντα», «Ταξίδια», «Φημισμένοι άνδρες και λησμονημένοι», «Ιστορίες και περιστατικά», «Αρχαίοι άνθρωποι», «Έκφρασις», «Το Αϊβαλί, η πατρίδα μου» κ.ά.

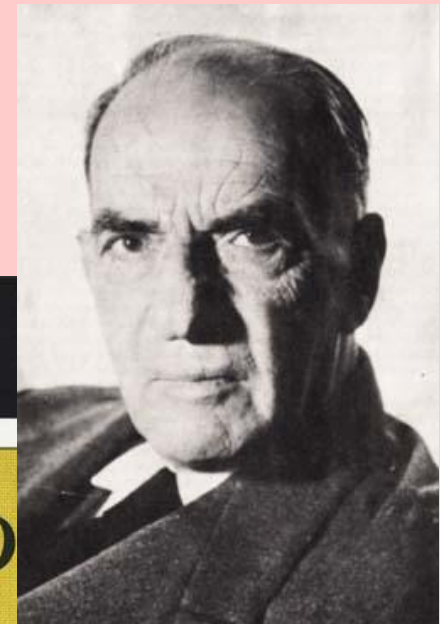


Κοσμάς Πολίτης

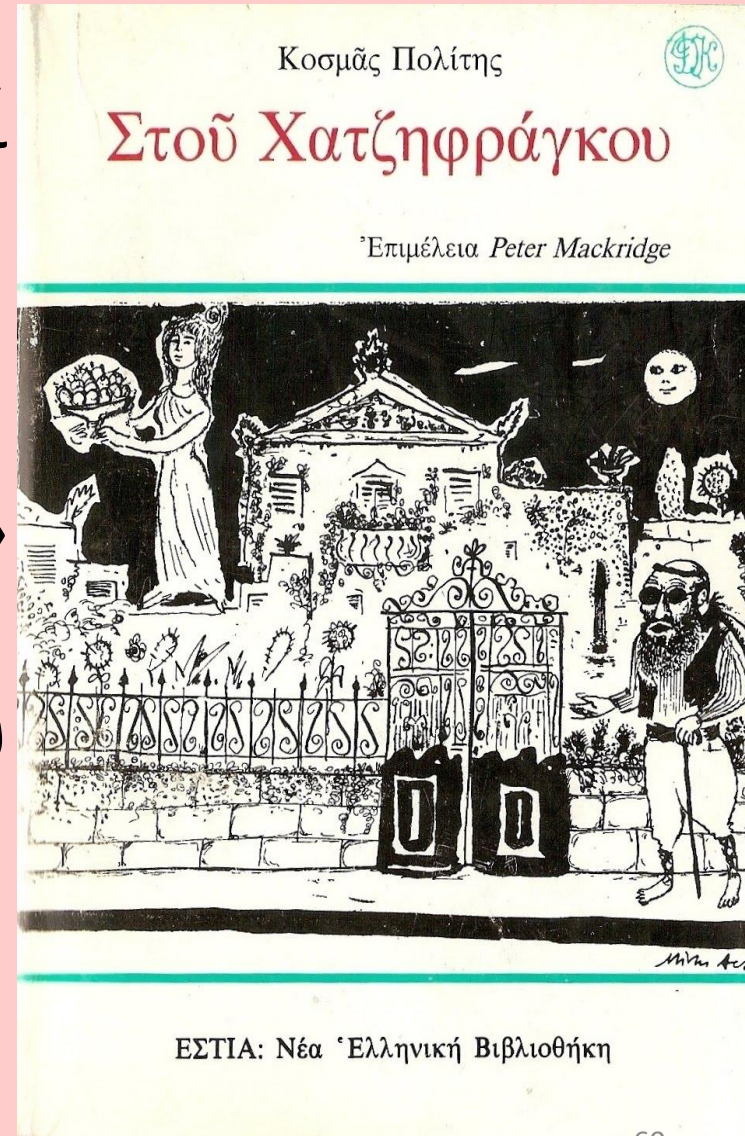
Αθήνα 1888 – Αθήνα 1974

Ξεκίνησε την συγγραφική του καριέρα στην ηλικία των 42 με το έργο του «Λεμονόδασος», το οποίο γνώρισε πολύ μεγάλη επιτυχία.

Αυτό και τα δύο επόμενα έργα του «Εκάτη» και “Eroica” εκπέμπουν κοσμοπολίτικο αέρα και κεντρικό θέμα των περισσότερων είναι η αναζήτηση της αυθεντικής ζωής.



Στο τελευταίο ολοκληρωμένο μυθιστόρημά του «Στου Χατζηφράγκου» πρωταγωνιστεί η ίδια η Σμύρνη και κυριαρχούν περιγραφές για την ζωή σε αυτή των λαϊκών συνοικιών ενώ το τμήμα του «Η Πάροδος» αποτελείται από τα συγκλονιστικότερα κείμενα που έχουν γραφτεί για την Μικρασιατική καταστροφή.



Γιώργος Θεοδοκάς

Κωνσταντινούπολη 1905 –
Αθήνα 1966

Ασχολήθηκε με την νομική αλλά
τον κέρδισε η συγγραφή

Τιμήθηκε με το βραβείο
πεζογραφίας το 1939 για το
έργο του «Το Δαιμόνιο» από την
Ακαδημία των Αθηνών.

Το δοκίμιό του «Ελεύθερο
πνεύμα» καταξιώθηκε ως
επάξιο εκπρόσωπος της γενιάς
του '30



- Ο πόνος, ο φόβος, η πίκρα, η αγωνία για την επόμενη ημέρα, η αποδοχή του διαφορετικού και η αναγνώριση της προσφοράς του στη ζωή των Ελλήνων που έφυγαν από τις πατρίδες τους είναι μερικά από τα συστατικά τα οποία δίνουν την ταυτότητα στο έργο των συγγραφέων αυτών που αναφέρονται σε όσα έζησαν οι ίδιοι ή άκουσαν να τους διηγούνται άλλοι για τη ζωή στη Μικρά Ασία. Μέσω των μυθιστορημάτων τους κρατούν ζωντανή τη μνήμη γιατί γνωρίζουν καλά ότι υπάρχει κάτι όσο το θυμόμαστε.

- Συνειδητή η απόφασή τους να καταπιαστούν με το θέμα.
- Κάτι σα χρέος για επούλωση προσωπικού και συλλογικού τραύματος και διατήρηση μνήμης.
- Μια πράξη σχεδόν ανακουφιστική όπως γράφει η Τατιάνα Σταύρου: ***Είχα μέσα μου από χρόνια δύο καϋμούς μεγάλους (...) έναν του πολέμου κι έναν της προσφυγιάς. Επειδή δεν κάτεχα άλλο τρόπο να τους πω στον κόσμο, για να μου φύγει το βάρος, πήρα μια μέρα ένα μολύβι κι ένα χαρτί κι άρχισα.***

Πώς εμφανίζεται ο πρόσφυγας;

- Είναι διαφορετικός αλλά είναι πάντα ένας Έλληνας.
- Υπερέχει απέναντι στους γηγενείς και αυτή η υπεροχή εκφράζεται μέσα από την αναπόληση του παρελθόντος αλλά και από τις ιδιότητες και ικανότητες που έδειξε κατά την εγκατάσταση και τη διαχείριση των προβλημάτων
- Είναι όμως και το θύμα μίας βίαιης ανατροπής, μιας καταστροφής που επήλθε σαν ένας φοβερός σεισμός, σαν η συντέλεια του κόσμου.
- Είναι ο άνθρωπος που χάνει τα πάντα και δεν του απομένει τίποτα.

- Το ταξίδι και η άφιξη δεν περιγράφονται από πρόσφυγες – πεζογράφους.
- Παραμένουν ανιστόρητα.
- Έχουμε όμως εκτενείς περιγραφή των εικόνων της αναχώρησης.

Γηγενείς πεζογράφοι

- Αναφορές ευκαιριακές και μικρές σε έκταση.
- Συνήθως οι πρόσφυγες εντάσσονται μέσα στην περιγραφή της σύνθεσης της ελληνικής κοινωνίας που προκύπτει μέσα από την Καταστροφή.
- Μόνο στους αριστερούς συγγραφείς παρατηρούμε προβληματισμούς σχετικούς. Σε αυτούς ο πρόσφυγας παρουσιάζεται κυρίως ως ένας μειονεκτικός κοινωνικά ήρωας ή είναι στρατολογημένος στους κόλπους ενός επαναστατικού κινήματος. Είναι ο πρόσφυγας προλετάριος

ΠΗΓΕΣ

- Εκπομπή: Το πανόραμα του Αιώνα.
- Η Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια των παιδιών – Η Καθημερινή
 - Τόμος: Παγκόσμια Ιστορία 2
- → Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος σελ. 242
- → Η Ευρώπη των Βερσαλλιών σελ. 243
- Αφιέρωμα: 75 Χρόνια από την Καταστροφή της Σμύρνης
- Η Καθημερινή – Κυριακή 14 Σεπτεμβρίου 1997
 - Παρουσίαση 'Άλησμόνητες Πατρίδες' - (<http://www.slideshare.net/mitrikas/alismonites-patrides-12071289>) – 19 Μαρτίου 2012
- Ιστοσελίδα – Εφημερίδα: Πατρίς (Κρήτη)
- Η Σμύρνη πριν την καταστροφή της – Μανόλης Κυριακόπουλος
- (<http://www.patris.gr/articles/77731?PHPSESSID=#.UOmhOax36kc>)
 - β.Εγκυκλοπαίδεια Ελευθερουδάκη
- Εγκυκλοπαιδικά Εκδόσεις Ν. Νίκας & Σια Ε.Ε. – Τόμος 11 – σελ. 591
- Τόνια Καφετζάκη, *Προσφυγιά και λογοτέχνες . Εικόνες του Μικρασιάτη πρόσφυγα στη μεσοπολεμική πεζογραφία*, εκδ. Πορεία, Αθήνα, 2003
- de. Sch. Gr/mikrasia
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ, εκδοτική Αθηνών
- Άννα Παναγωταρέα, *Όταν οι αστοί έγιναν πρόσφυγες*, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1994
- Georges Horton, *Αναφορικά με την Τουρκία*
- Διδώ Σωτηρίου, *Ματωμένα Χώματα*
- Ηλία Βενέζη, *Αιολική γη*
- Γαλήνη
- Το Νούμερο 31328
- Μαρία Ιορδανίδου, *Σαν τα τρελλά πουλι*

Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου

ΑΡΘΡΟ 2

- Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.
- Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξουσία, ή που βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

Οι μαθητές του Β3

Αλέξανδρος Βλάχος

Ιωάννα Μαυροπούλου

Μάνος Μελιδονιώτης

Μαρία Μερκούρη

Θεοδώρα Μίαρη

Φίλιπ Μοντσενίγος

Ελένη Μπάμπα

Γιώργος Μπίφσας

Πράξιλα Μπότου

Ράνια Μπότση

Σπυριδούλα Νανά

Άγγελος Νάνης

Αλέξης Νάσης

Πολύνα Νίκα

Ματίνα Ντενέκο

Μαρία Πανδή

Χριστίνα Πέζαρου

Ναυσικά Φακιολά



















